

วิเคราะห์ภาพตัวแทนจากการ์ตูนทางโทรทัศน์ เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon) ของเด็กปฐมวัย

จากภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ เรื่อง อุลตราแมน ที่มุ่งเน้นการปราบสัตว์ประหลาดที่เป็นเหล่าร้ายทำลายเมือง ซึ่งมีผู้ชมเป็นเด็กผู้ชายเสียเป็นส่วนใหญ่ นั้น ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ภาพตัวแทนจากการ์ตูนทางโทรทัศน์ที่มีเด็กปฐมวัยทั้งผู้หญิงและผู้ชายชื่นชอบและติดตามดูเป็นจำนวนมาก เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 เนื้อเรื่องย่อ เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon)

โดราเอมอนเป็นหุ่นยนต์รูปร่างเหมือนแมวที่มาจากศตวรรษที่ 22 โดยเซวาชิผู้เป็นหลานส่งมาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้เด็กชายโนบิ โนบิตะ ที่มีนิสัยขี้เกียจ ขี้แฉง เขาแต่ใจตัวเอง ถูกพ่อและแม่ดุตำหนิว่ากล่าวอยู่เป็นประจำ แต่ก็เป็นคนใจดี โอบอ้อมอารี เจ้าแมวหุ่นยนต์โดราเอมอนอาศัยอยู่กับครอบครัวโนบิตะคอยให้ความช่วยเหลือโนบิตะอยู่เสมอ โดยใช้เครื่องมือวิเศษที่อยู่ในกระเป๋าหน้าท้อง เป็นเครื่องมือที่สามารถจะใช้ทำอะไรก็ได้ โดราเอมอนมีน้องสาวชื่อโดเรมี บางครั้งโดราเอมอนไม่อยู่ โดเรมีก็มาดูแลแทน ทุกวันโนบิตะจะไปโรงเรียนสาย ถูกใจแฉงกับชีเนโอะรังแกเป็นประจำ แต่ทั้งสองก็เป็นเพื่อนที่ดี นอกจากนั้นก็มีเพื่อนหญิงชื่อชิซึเกะผู้น่ารัก ที่ทุกคนชอบเธอรวมทั้งโนบิตะด้วย การดำเนินเรื่องราวในแต่ละตอนจะเกี่ยวกับการนำเอาเครื่องมือวิเศษของโดราเอมอนมาแก้ปัญหาให้โนบิตะเป็นประจำ

5.2 ตัวละครจาก เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon)

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะแสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครที่สำคัญในเรื่อง โดราเอมอนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสรุปจากผู้วิจัย ประกอบกับการสัมภาษณ์เด็กปฐมวัย นักพากย์การ์ตูนและนักแปลการ์ตูน เรื่อง โดราเอมอน (ภาคผนวก) รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 โดราเอมอน

ก. ลักษณะทางกายภาพ

ภาพที่ 5.1 ภาพโดราเอมอน

- เป็นหุ่นยนต์ รูปร่างหน้าตาคล้ายแมว มีหนวด มีกระพรวน ไม่มีหู (เพราะถูกหนูกัดขาด)
- รูปร่างกลม มือกลม เท้ากลม ตัวกลม แขนสั้น ขาสั้น
- สีฟ้าทำให้ดูเด่นชัดกว่าตัวละครตัวอื่นๆ
- ตากลมโต ปากกว้าง
- มีกระเป๋า 4 มิติ ที่เชื่อมโยงระหว่างโลกปัจจุบันและอนาคตได้ ซึ่งเต็มไปด้วยของวิเศษที่สามารถหยิบออกมาใช้ได้เสมอ

ข. ลักษณะนิสัย

- เป็นแมวหุ่นยนต์ที่เดินทางมาจากศตวรรษที่ 22 อาศัยอยู่กับโนบิตะ มีจุดมุ่งหมาย คือ คอยช่วยเหลือ แก้ปัญหาต่างๆให้กับโนบิตะโดยการใช้ของวิเศษ มีกระเป๋าหน้าท้อง 4 มิติ ที่สามารถหยิบของวิเศษต่างๆออกมาใช้ได้เสมอ

ตัวอย่างพฤติกรรม โนบิตะมักจะร้องให้เข้ามาในห้องนอนบนชั้นสองของบ้านเมื่อโดนใจแอนท์แก๊ง แล้วมักจะขอของวิเศษจากโดราเอมอนเพื่อไปหาทางแก๊งใจแอนท์คืน แล้วโดราเอมอนก็จะให้ของวิเศษไป เช่น ผ้าคลุมล่องหน ที่สามารถคลุมตัวแล้วไม่มีใครเห็นและสามารถทำอะไรใครก็ได้ เป็นต้น

- ชุ่มชุ่ม สะเพร่า ซี้ลิม

ตัวอย่างพฤติกรรม โดราเอมอนมักจะวางของวิเศษทิ้งไว้ แล้วโนบิตะก็จะมาหยิบไปเล่น หรือมักจะอธิบายคุณสมบัติของวิเศษไม่ครบ แล้วโนบิตะก็จะเล่นจนเกินผลเสียตามมาเสมอ

- กลัวหนูเพราะโดนหนูกัดหูขาดขณะที่นอนกินขนมโตรายากิที่เป็นขนมโปรดของ
โตราเอมอน

ตัวอย่างพฤติกรรม -

- มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะโนบิตะ

ตัวอย่างพฤติกรรม ถ้าเห็นโนบิตะเดือดร้อน หรือมีเพื่อนๆ เดือดร้อนโตราเอมอน
ก็จะเข้ามาช่วยเหลือ โดยเฉพาะการช่วยเหลือจากการใช้ของวิเศษที่ตนมี

- คิดดีทำดี คอยเป็นผู้สอนและให้คำแนะนำแก่เด็กๆ โดยเฉพาะโนบิตะอยู่เสมอๆ

ตัวอย่างพฤติกรรม โตราเอมอนจะไม่คิดแกล้งหรือทำร้ายคนอื่นก่อน และใน
บางครั้งที่โนบิตะคิดจะแค้นใจแอนท์ โตราเอมอนมักจะตักเตือนและไม่สนับสนุน

- มีความใจอ่อนจนบางครั้งก็เล่นกับโนบิตะจนถูกผู้ใหญ่ โดยเฉพาะแม่ของโนบิ
ตะดุอยู่เสมอๆ

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาที่โนบิตะจะขอของวิเศษไปแก้แค้นใจแอนท์นั้น โตราเอ
มอนมักจะไม่อยากให้แต่เมื่อโนบิตะตั้งอยู่ยาวนาน โตราเอมอนก็จะใจอ่อนยอมให้ของวิเศษไป

5.2.2 โนบิตะ ภาพที่ 5.2

ก. ลักษณะทางกายภาพ

- เป็นเด็กผู้ชาย ชั้นประถม
- รูปร่างสั้นท้วม
- หน้ามน
- ดวงตากลมโต
- ใส่แว่น

ภาพที่ 5.2 ภาพโนบิตะ

ข. ลักษณะนิสัย

- ชี้เกียจ ชอบนอนกลางวัน ชี้เกียจทำการบ้าน เรียนไม่เก่ง มาโรงเรียนสายทุกวันเพราะตื่นสาย แล้วก็ถูกคุณครูตี แล้วก็ถูกทำโทษให้ยืนนอกห้อง

ตัวอย่างพฤติกรรม มีปรากฏในเกือบทุกตอนของเรื่อง

- อ่อนแอ แก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ได้

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาที่ถูกใจแอนท์กับชีเนโอะแกลิ่งก็มักสู้ไม่ได้และร้องไห้มาหาโดราเอมอน หรือหากโนบิตะไปทำอะไรผิดพลาดก็มักจะวิ่งกลับมาหาโดราเอมอนเพื่อให้ช่วยแก้ไขเสมอ

- ชอบชีชีเกะ ซึ่งอยู่ในวัยเดียวกัน มีความหวังที่จะได้แต่งงานด้วยเมื่อเขาโตขึ้น แต่ก็มักจะมีอุปสรรค แต่สุดท้ายก็ได้แต่งงานกับชีชีเกะเพราะมีความรับผิดชอบมากขึ้น

ตัวอย่างพฤติกรรม มักจะต้องการประพุดิตนให้เป็นที่พอใจของชีชีเกะเสมอๆ และหากรู้ว่าชีชีเกะชอบทำหรือชอบเล่นอะไร โนบิตะก็จะพยายามทำหรือเล่นสิ่งนั้นให้ได้ หรือเมื่อได้ของเล่นพิเศษจากโดราเอมอนก็มักจะไปชวนชีชีเกะมาเล่นก่อนเพื่อนคนอื่นๆเสมอ

- เป็นคนที่มีจิตใจเมตตา รักความยุติธรรม รักเพื่อน มีน้ำใจ

ตัวอย่างพฤติกรรม เมื่อเห็นคนอื่นถูกรังแก โนบิตะจะพยายามเข้าไปช่วยเสมอๆ ถึงแม้จะช่วยไม่ค่อยได้ก็ตาม

5.2.3 ชีชีกะ ภาพที่ 5.3

ก. ลักษณะทางกายภาพ

- เป็นเด็กผู้หญิง เรียนอยู่ชั้นประถม เพื่อนของโนบิตะ
- สวย น่ารัก
- ตากลมโตสวย
- ผูกผมสองข้าง
- มักจะสวมกระโปรง และชุดประจำมักจะเป็น สีชมพู

ภาพที่ 5.3 ภาพชีชีกะ

ข. ลักษณะนิสัย

- ขยันเรียน เรียนเก่ง ขยันทำการบ้าน

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาที่โนบิตะมาหาชีชีกะที่บ้าน มักจะเป็นเวลาที่ชีชีกะทำการบ้านหรืออ่านหนังสืออยู่เสมอ

- ชอบเล่นดนตรี

ตัวอย่างพฤติกรรม หากโนบิตะมาหาชีชีกะ ถ้าไม่ได้อ่านหนังสือทำการบ้านอยู่ ก็จะเป็นการเล่นดนตรี เช่น ไวโอลิน อยู่นั่นเอง

- ชอบการอาบน้ำ รักสวยรักงาม

ตัวอย่างพฤติกรรม หากชีชีกะจะไปเล่นกับโดราเอมอนและโนบิตะ เช่น เล่นเข้าไปในประตูไปไหนก็ได้ นั่นก็มักจะถามว่า “มีโรงอาบน้ำหรือเปล่า”

- มีความเป็นกุลสตรีทุกประการ คือ เรียบร้อย และอยู่ในกรอบระเบียบประเพณีวัฒนธรรม

ตัวอย่างพฤติกรรม จิชีก็จะไม่ค่อยเล่นผาดโผน ไม่แก๊งเพื่อน และก็จะเงินอายหน้าแดงหากพวกเพื่อนผู้ชายพูดจาหรือเล่นอะไรที่เป็นไปในทางที่ค่อนข้างทะเล่่งทะเล่่น

- มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คอยสอนโนบิตะได้ในบางครั้ง

ตัวอย่างพฤติกรรม หากโนบิตะมาถามเกี่ยวกับการบ้าน จิชีก็จะอธิบายให้ฟังเสมอ หรือหากเห็นใครได้รับความเดือดร้อนก็พยายามจะช่วยเหลือ

5.2.4 ใจแอนท์ ภาพที่ 5.4

ก. ลักษณะทางกายภาพ

- เป็นเด็กผู้ชาย เรียนอยู่ชั้นประถม เพื่อนของโนบิตะ
- มีรูปร่างใหญ่โตสมกับชื่อ
- ตากลม
- สีมิวจะคล้ำกว่าเพื่อนคนอื่นเล็กน้อย

ภาพที่ 5.4 ภาพใจแอนท์

ข. ลักษณะนิสัย

- ชอบร้องเพลงมาก แต่ร้องไม่เพราะ

ตัวอย่างพฤติกรรม มักจะปรากฏตอนที่ใจแอนท์ร้องเพลง แล้วเพื่อนๆ ไม่อยากฟัง อยู่เสมอ

- ชอบชมแข้งแกผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยเฉพาะโนบิตะ ใช้กำลังตลอด

ตัวอย่างพฤติกรรม ชกต๋อยโนบิตะ เพื่อแย่งของวิเศษ หรือเมื่อเกิดความไม่พอใจในเรื่องอื่นๆ ก็มาระบายที่โนบิตะ

- ชอบบังคับคนอื่น

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาเปิดคอนเสิร์ตก็จะบังคับให้เพื่อนๆ ไปดู และก็มักจะบังคับให้โนบิตะหรือซูเนโอะทำตามความต้องการของตน

- เมื่อถึงเวลาคับขันก็จะรักเพื่อนและ ใช้กำลังของตนในการปกป้องเพื่อนๆ ให้พ้นจากอันตราย

ตัวอย่างพฤติกรรม ปกติมักจะแกล้งเพื่อนในกลุ่มไม่ว่าจะเป็นโนบิตะ หรือซีเนโอะ แต่หากมีเพื่อนต่างกลุ่มเข้ามาละรานเพื่อนๆ กลุ่มของตน ไจแอนท์ก็มักจะเป็นผู้ช่วยปกป้องเพื่อนๆ เสมอ

- กลัวแม่มาก

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาไจแอนท์กำลังอาละวาดเพื่อนหรือออกไปเล่นซน แต่ถ้าแม่มาตามแล้วตะโกนเรียก “ทาเคชิ” ซึ่งเป็นชื่อจริงของไจแอนท์ ไจแอนท์จะหยุดเล่น หยุดอาละวาดและไปหาแม่ทันที

- รักน้องสาวมาก

ตัวอย่างพฤติกรรม หากน้องสาวต้องการอะไร ไจแอนท์ก็จะพยายามหามาให้ได้เสมอ

5.2.5 ซีเนโอะ ภาพที่ 5.5

ก. ลักษณะทางกายภาพ

ภาพที่ 5.5 ภาพซีเนโอะ

- เป็นเด็กผู้ชาย เรียนอยู่ชั้นประถม เพื่อนของโนบิตะ
- ตัวเล็กกว่าเพื่อนในกลุ่ม
- ตาเป็นวงรี ถ่างออกจากกัน
- ปากแหลม
- เป็นลูกของคนมีฐานะดีกว่าคนอื่นๆ

ข. ลักษณะนิสัย

- คอยเป็นคู่หูประจบสอพลอคอยอุบาย ใจแฉกที่คิดหาทางกลั่นแกล้งโนบิตะเสมอๆ

ตัวอย่างพฤติกรรม บางครั้งใจแฉกยังไม่โกรธหรือหาเรื่องโนบิตะ แต่ชีเนโอะจะคอยพูดต่าง ๆ นานา ให้ใจแฉกที่รู้สึกโกรธ และกลั่นแกล้งโนบิตะ เพื่อจะเบนความสนใจของใจแฉกที่ไปที่โนบิตะแทนตนเอง

- พูดมาก พูดเอาตัวรอดเก่ง

ตัวอย่างพฤติกรรม พูดจาหวานล่อมและเอาตัวรอดจากความผิดต่างๆเสมอๆ โดยเฉพาะพูดเอาตัวรอดเมื่อใจแฉกโกรธ และพูดให้ใจแฉกที่โกรธโนบิตะแทน

- ไม่มีพละกำลัง

ตัวอย่างพฤติกรรม หากต้องมีการต่อสู้กัน ชีเนโอะก็สู้ใจแฉกไม่ได้เช่นกัน

- ซื่อวด ซื่อโง่ เนื่องจากเป็นลูกคนมีฐานะดี มักจะนำของเล่นที่ดีมาอวดเพื่อนๆ อยู่เสมอ

ตัวอย่างพฤติกรรม มักจะนำของเล่นใหม่ๆ ที่ตนมีมาอวดเพื่อนแต่ไม่ยอมให้เพื่อนเล่น แต่ก็มักจะโดนใจแฉกแย่งมาเล่นเสมอ และมักจะนำเรื่องราวที่ตนไปทึ่งเกี่ยวกับที่บ้านมาเล่าให้เพื่อนฟังด้วยท่าทางกระหยิ่มยิ้มย่อง เพื่อให้เพื่อนๆ อิจฉา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไปเที่ยวชวงปิดเทอมฤดูร้อน

5.2.6 แม่ของโนบิตะ ภาพที่ 5.6

ก. ลักษณะทางกายภาพ

- เป็นผู้หญิง ผอม
- ลักษณะหน้าตาเหมือนโนบิตะ
- ใส่แว่น
- ผมสั้น
- เป็นแม่บ้าน

ภาพที่ 5.6 ภาพแม่โนบิตะ

ข. ลักษณะนิสัย

- คุ้เข้มงวดกับโนบิตะ อย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้

ตัวอย่างพฤติกรรม เวลาที่โนบิตะซ่อนผลการเรียนที่ได้ศูนย์ไว้ ถ้าแม่มาหาเจอ ก็
จะดุโนบิตะ

5.2.7 คุณครูของโนบิตะ ภาพที่ 5.7

ก. ลักษณะทางกายภาพ

- เป็นผู้ชาย รูปร่างไม่สูงมาก
- ใส่แว่น
- ผมสั้น แสกกลาง
- ใส่สูท ผูกเนคไทด์

ภาพที่ 5.7 ภาพคุณครูของโนบิตะ

ข. ลักษณะนิสัย

- คุ้เข้มงวดกับนักเรียน อย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้

ตัวอย่างพฤติกรรม ทำโทษโนบิตะ เวลาโนบิตะทำผิด เช่น มาโรงเรียนสาย ไม่ทำการบ้านมากก็จะถูกตี หรือให้ยืนหน้าห้อง

5.3 แนวคิด (Concept) จากการ์ตูนทางโทรทัศน์เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon)

ในการ์ตูนทางโทรทัศน์ เรื่อง โดราเอมอนนั้น ก็มีเรื่องราวต่างๆที่นำเสนอออกมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการนำเสนอภาพตัวแทนที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ดังนี้

5.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับเครื่องจักร

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับเครื่องจักรนั้นถูกนำเสนอโดยโนบิตะ กับโดราเอมอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังที่เด็กปฐมวัยถอดรหัสออกมาได้ ดังนี้

- โดราเอมอนมันช่วยเพื่อน ถ้าโนบิตะร้องไห้ โดราเอมอนก็ไปช่วย (เด็กหญิง อ. 3)
- โดราเอมอนสอนโนบิตะด้วย ให้ของเล่นพิเศษกับโนบิตะด้วย เวลาโนบิตะทำอะไรก็ให้โนบิตะ (เด็กชาย อ. 3)
- โดราเอมอนใจดี ชอบให้ของขวัญแก่โนบิตะ รักเพื่อน โดยเฉพาะโนบิตะ (เด็กหญิง ป.2)
- โดราเอมอนชอบช่วยเหลือ สอนโนบิตะด้วย เวลาโนบิตะทำอะไรผิดก็จะเตือน หรือโนบิตะไม่รู้อะไรก็ถามได้ (เด็กหญิง ป.2)
- โนบิตะชี้แพ้ สู้ใจแอนท์ไม่ได้ โดนใจแอนท์แก๊งเลมอ (เด็กชาย ป.2) โนบิตะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องขอความช่วยเหลือจากโดราเอมอนเสมอ (เด็กหญิง ป.2)

ความสัมพันธ์กันระหว่างคนกับเครื่องจักร (Man and Machine Symbiosis) ที่แสดงให้เห็นว่าคนนั้นอยู่โดยปราศจากเครื่องจักรไม่ได้ ต้องขอความช่วยเหลือตลอดเวลา และเครื่องจักรนั้นก็ยังสามารถให้ความช่วยเหลือคนได้เสมอ ซึ่งจะพบได้ในทุกตอนของเรื่อง โดราเอมอน ที่โดราเอมอนนั้นจะต้องเอาของวิเศษออกมาช่วยโนบิตะอยู่เสมอ โนบิตะนั้นจะขาดโดราเอมอนไม่ได้เลย

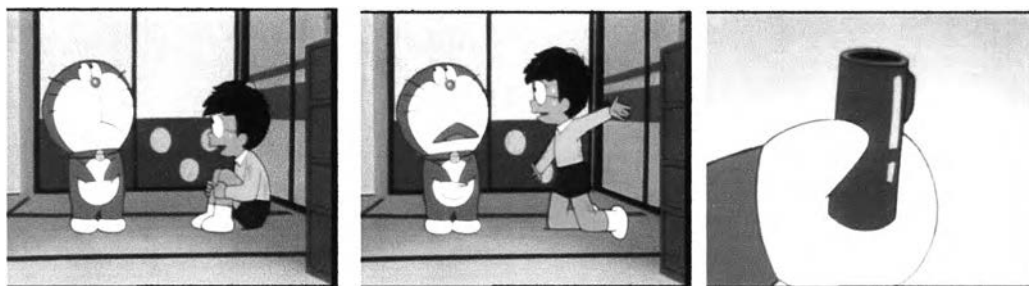
แต่ทว่าในบางครั้งเครื่องจักรที่สามารถช่วยบรรเทาแรงคนที่คนมักจะหวังพึ่งอยู่เสมอ นั้น ก็มีข้อบกพร่อง หรือมีจุดอ่อนเช่นกัน

- โดราเอมอนบางครั้งก็ซุ่มซาม เดินชนโต๊ะ (เด็กหญิง ป.2)
- โดราเอมอนกลัวหนู (เด็กหญิง ป.2)

นอกจากข้อบกพร่องนี้แล้ว ในบางครั้งโดราเอมอนนั้นก็ให้ของวิเศษแก่โนบิตะแล้วไม่ระมัดระวังจนเกิดเป็นโทษแก่โนบิตะมาได้เช่นกัน

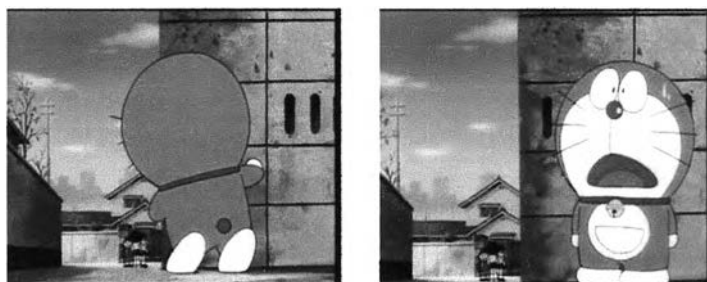
ดังที่กล่าวข้างต้นนั้นเป็นลักษณะที่คนต้องพึ่งความช่วยเหลือจากเครื่องจักรอยู่เสมอ หากไม่มีเครื่องจักรอยู่ก็ไม่สามารถทำอะไรต่อมิอะไรได้เองอย่างสะดวกสบาย แต่ในทางกลับกันเครื่องจักรก็ต้องการคนเช่นกัน หากเครื่องจักรไม่มีคนมาพึ่งพิงใช้งานนั้น ก็เท่ากับเครื่องจักรนั้นๆ ไม่ได้มีความหมายใดๆเลย เท่ากับเป็นเครื่องที่ไม่มีค่าไม่ก่อประโยชน์ใดๆขึ้นมาเลย ซึ่งก็เหมือนราเอมอน หากไม่โนบิตะขอความช่วยเหลืออยู่ตลอด โดราเอมอนก็เหมือนจะไม่มีค่าเป็นแค่หุ่นยนต์ไร้ประโยชน์ตัวหนึ่งเท่านั้นเอง ซึ่งแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าคนกับเครื่องจักรต่างต้องการกันและกัน

ตัวอย่างเช่น โดราเอมอน ตอน คนประหลาดจากโลกอนาคต โนบิตะถูกใจแอนท์แก๊ง จึงต้องร้องไห้กลับมาขอของวิเศษจากโดราเอมอน และโดราเอมอนก็ให้ของวิเศษแก่โนบิตะ
ดังภาพที่ 5.8

ภาพที่ 5.8 ภาพโนบิตะร้องไห้มาขอความช่วยเหลือจากโดราเอมอน ในโดราเอมอน ตอน คน
ประหลาดจากโลกอนาคต

โดราเอมอน ตอน จงยืนด้วยขาของตัวเองนะ โนบิตะ
เอ๋อ ที่โดราเอมอนอยากจะลองให้โนบิตะลองช่วยเหลือตัวเอง
โดยที่ลองหนีกลับไปโลกอนาคตที่ที่ตนจากมา โนบิตะก็อยู่ไม่ได้
ถึงแม้พยายามจะอยู่ก็ไม่เหมือนตอนที่โดราเอมอน แล้วเมื่อโด
ราเอมอนอยู่โดยไม่มีโนบิตะก็อยากกลับมาดูแลโนบิตะ ด้วย
ความเป็นห่วงเป็นใย ดังภาพที่ 5.9

ภาพที่ 5.9 ภาพโดราเอมอนแอบมาดูโนบิตะด้วยความคิดถึง หลังจากที่ทิ้งไปโลกอนาคต จาก
เรื่อง โดราเอมอน ตอน จงยืนด้วยขาของตัวเองนะ

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับเครื่องจักรข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า มี
ความสัมพันธ์กันในลักษณะพึ่งพิง ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน ไม่มีใครมีอำนาจเหนือกว่าใคร ไม่มีการ
บังคับขู่เข็ญกัน ซึ่งต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ที่จะมีผู้มีอำนาจเหนือกว่าคอยบังคับขู่
เข็ญ เคี่ยวเข็ญ เช่น แม่ของโนบิตะที่จะดูโนบิตะเสมอเวลาทำอะไรไม่ดี ไม่ได้ตั้งใจ รวมไปถึงครู
ของโนบิตะก็เช่นกันที่จะดูและทำโทษโนบิตะหากโนบิตะทำผิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นระหว่างโน
บิตะกับโดราเอมอนเลย

5.3.2 การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

การช่วยเหลือเกื้อกูลกันที่ปรากฏในเรื่อง โดราเอมอนนั้น เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างเพื่อน เมื่ออีกฝ่ายมีเรื่องเดือดร้อนแล้วอีกฝ่ายสามารถช่วยได้นั้นเอง

- โดราเอมอนมันช่วยเพื่อน ถ้าโนบิตะร้องให้ โดราเอมอนก็ไปช่วย (เด็กหญิง อ. 3)
- โดราเอมอนและโนบิตะเป็นพระเอกนิสัยดี ชอบช่วยเหลือคนอื่น มีน้ำใจ ถึงแม้โนบิตะจะไม่ทำการบ้านแต่ก็เป็นคนดี ชอบช่วยผู้อื่น ไม่เอาเปรียบคนอื่น (เด็กหญิง ป.1)
- ชิซึกะเป็นเพื่อนกับโนบิตะตั้งแต่เด็กๆ ใจดี สวย (เด็กหญิง ป.1)
- ชิซึกะชอบช่วยเหลือคนอื่น สามัคคี แบ่งปันของให้เพื่อน (เด็กชาย ป.1)
- บางครั้งใจแอนท์ก็ช่วยเหลือพวกโดราเอมอน (เด็กหญิง ป.2)

เรื่อง โดราเอมอน นั้นถ่ายทอดถึงความเป็นเพื่อนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กล่าวคือ เมื่อเราเป็นเพื่อนกันนั้น มีอะไรก็ต้องช่วยเหลือกันเมื่อเพื่อนเดือดร้อน เราสามารถช่วยได้ เราก็ต้องไปช่วยเพื่อให้เพื่อนพ้นทุกข์ แต่อย่างไรก็ตามเราควรที่จะช่วยเพื่อนอย่างเหมาะสม ซึ่งในเรื่องโดราเอมอนนั้นเป็นการช่วยกันในกลุ่มเพื่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือกันของเพื่อนสนิทที่อยู่บ้านหลังเดียวกัน นั่นก็คือ โนบิตะและโดราเอมอน ซึ่งภาพจะถูกแสดงออกมาในลักษณะที่โดราเอมอนเป็นผู้ช่วยโนบิตะเสมอ เนื่องจากว่าเป็นหุ่นยนต์ที่มีหน้าที่หลัก คือการช่วยโนบิตะในทุกเรื่องนั่นเอง ดังนั้นภาพของการที่โดราเอมอนช่วยเหลือโนบิตะนั้นจะปรากฏในเกือบทุกตอน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมองเห็นว่าแม้เด็กทั้ง 3 คนจะมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน จนส่งผลให้ทะเลาะเบาะแว้งกันบ้าง รังแกกันบ้าง แต่ในบ้างโอกาสที่เด็กๆได้ไปผจญภัยด้วยกัน เด็กกลุ่มนี้ก็จะรักใคร่สามัคคีกันดี เป็นห่วงกัน เด็กที่โตกว่าและชอบรังแกคนอื่นอย่างใจแอนท์นั้นก็ยังสามารถใช้กำลังของตนในการช่วยเหลือเพื่อนของตนในภาวะคับขันได้อีกด้วย

โดราเอมอน ตอน ไชปริศนาตำนานอูริชิม่า
ทาโร่ ที่เด็กทั้ง 4 คน รวมทั้งใจแอนท์นั้นไปท่องเที่ยวใน
ตำนานแล้วถูกจับตัว ทุกคนต่างก็อยู่รวมกลุ่มกัน และใจแอนท์
ก็จะออกหน้าเพื่อที่จะให้ผู้คุมปล่อยตัว แม้จะไม่ใช่ผลก็ตาม
ดังภาพที่ 5.10

ภาพที่ 5.10 ใจแอนท์พยายามทุบประตูหนีการถูกจับกุม โดยมีซีเนโอะช่วยด้วยเพราะความกลัว
จากเรื่องโดราเอมอน ตอน ไชปริศนาตำนานอูริชิม่าทาโร่

แนวคิดของเด็กประถมศึกษาที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลนี้ เด็กปฐมวัย
สามารถบอกได้ว่าทั้งหมดเป็นเพื่อนกัน รวมทั้งซีชีกะและโดราเอมอนด้วย

แนวคิดของการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่มเพื่อนนั้น เป็นสิ่งที่เด็กปฐมวัยมองเห็น
ได้ชัด ซึ่งน่าจะมาจากในเรื่อง โดราเอมอน ไม่ว่าจะเป็ภาพการกระทำ สีหน้า ท่าทาง ซึ่งเป็นส่วน
ของการสื่อสารเชิงความเสมือน (Analogical Massage Code) หรือ เรื่องราว เนื้อหา บทบาทของ
ตัวละคร ซึ่งเป็นการสื่อสารเชิงตรรกะ (Digital Massage Code) นั้นล้วนแสดงถึงการช่วยเหลือกัน
ระหว่างเพื่อนได้ดี และเนื่องจากเด็กปฐมวัยไทยมักจะได้รับกรปลูกฝังอยู่เสมอที่ในการช่วยเหลือ
เอื้อเฟื้อ แบ่งปันของซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงเป็นที่ฝังใจเด็กปฐมวัยอย่างมาก เพราะเมื่อกล่าวถึง
เรื่องโดราเอมอน ก็มักจะได้รับกรกล่าวถึงการช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ
โดราเอมอนช่วยเหลือโนบิตะ และการช่วยเหลือกันนั้นเป็นข้อพึงปฏิบัติที่สังคมให้พึงจะปลูกฝังเด็ก
ปฐมวัยอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังคงคิดว่า ความเป็นเพื่อนก็ถูกปลูกฝังในสังคมไทย
เช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่เด็กปฐมวัยได้รับทั้งแนวคิดของชีวิตจริง และแนวคิดทางโลกแห่งการ์ตูน

5.3.3 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ปรากฏในเรื่อง ถูกนำเสนอด้วยความล้ำสมัย จากการมีเครื่องมือ อุปกรณ์ ของเล่นต่างๆที่โดราเอมอนทีมาจากโลกอนาคต และจะมีของเล่นที่เป็นของเล่นที่คนในยุคศตวรรษที่ 22 เล่นกัน แต่กลายเป็นของเล่นวิเศษในยุคปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ของศตวรรษที่ 22 ที่เทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันที่ทันสมัยแม้ของเล่นสำหรับเด็กก็ยังคงมีความทันสมัยอย่างมาก ซึ่งเด็กปฐมวัยนั้นได้ถอดรหัสภาพตัวแทนเหล่านั้นออกมาได้ดังนี้

- โดราเอมอนใจดี มีกระเป๋าวิเศษ หยิบของออกมาให้โนบิตะ (เด็กหญิง อ. 2)
- โดราเอมอนมันลอยขึ้นฟ้าได้ด้วย มันแจกที่ลอยขึ้นฟ้า (คอปเตอร์ไม้ไผ่) ให้เพื่อนด้วย (เด็กหญิง อ. 2) ดังภาพที่ 5.11

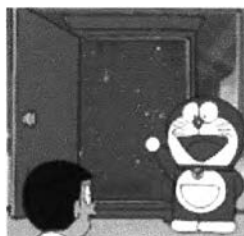
ภาพที่ 5.11 ภาพคอปเตอร์ไม้ไผ่

- โดราเอมอนมีของวิเศษเยอะ มีไฟฉาย มีหุ่นแปลภาษาด้วย (เด็กหญิง อ.3)
- โดราเอมอนมีไทม์แมชชีน สามารถย้อนเวลากลับอดีตได้ (เด็กชาย ป.1) ดังภาพ 5.12

ภาพที่ 5.12 ภาพไทม์แมชชีน

- โดราเอมอนมีประตูไปที่ไหนก็ได้ (เด็กชาย ป.1) ดังภาพที่ 5.13

ภาพที่ 5.13 ภาพประตูไปไหนก็ได้

เรื่อง โดราเอมอน นั้นสะท้อนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยที่แสดงให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตของคนในยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังเช่นในศตวรรษที่ 22 นั้น สะดวกสบาย จะไปไหนมาไหนก็ได้สะดวกสบาย เช่น ไปด้วยคอปเตอร์ไม้ไผ่ หรือประตูไปไหนก็ได้ เป็นต้น ดังนั้นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ปรากฏได้ถูกปรากฏออกมาในเรื่อง โดราเอมอน ที่เด็กกล่าวถึงได้นั้น คือ การมีของวิเศษต่างๆมากมาย จากกระเป๋า 4 มิติของโนบิตะ

นอกจากนี้ความความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ยังถูกสอดแทรกแนวคิดทางวิทยาศาสตร์อีกด้วย ดังเช่น

โดราเอมอน ตอน ไชปริศนาตำนานอุราชิม่าทาโร่ ที่เสนอแนวคิด "ยิ่งเดินทางใกล้แสงมากเท่าไร เวลาที่จะเดินช้าลง" แล้วแนวคิดนี้ก็ทำให้เด็กๆได้ฉงนงงไปไชปริศนาตำนานอุราชิม่าทาโร่ โดยยานพาหนะที่ล้ำสมัย แล้วจนเกือบกลับมาไม่ได้ เพราะประตูโทมแมซซึนหายไป แต่ด้วยเงื่อนไขของเวลาในโลกของดินแดนมหัศจรรย์ที่เวลาจะเดินช้ากว่าโลกปัจจุบัน จึงทำให้พวกเขาเด็กๆกลับมาในโลกปัจจุบันได้ในที่สุด

แนวคิดทางวิทยาศาสตร์เหล่านี้ได้ถูกนำเสนอในการ์ตูน เรื่อง โดราเอมอน ในหลายๆตอนที่กลายมาของเล่นที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นเล่นสนุกๆ อยู่เป็นประจำ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้เป็นสิ่งที่เด็กปฐมวัยยังไม่สามารถถอดรหัสออกมาได้ เนื่องจากสิ่งที่โดนใจ (Tactile) มากกว่านั้นก็คือ ของวิเศษ ไม่ใช่แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้นภาพตัวแทนของ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี คือ การนำแนวคิดวิทยาศาสตร์นำมาประยุกต์เพื่อให้เกิดเป็นของเล่นของเด็กๆในเรื่อง

5.4 ภาพตัวแทนจากการ์ตูนทางโทรทัศน์โดยผ่านบทบาทหลักของตัวละคร เรื่อง โดราเอมอน (Doraemon) และปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ในการวิเคราะห์ภาพตัวแทนการ์ตูนทางโทรทัศน์ เรื่อง โดราเอมอน นั้น ผู้วิจัยจะอธิบายลักษณะของภาพตัวแทนออกมาเป็น 3 ระดับ กล่าวคือ ภาพแบบฉบับ (Type) ภาพตายตัว (Stereotype) และภาพต้นแบบ (Archetype) ซึ่งภาพตัวแทนต่างๆนี้ถูกนำเสนอโดยผ่านบทบาทต่างๆ พร้อมปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนนั้นๆ ดังต่อไปนี้

5.4.1 บทบาทของพระเอก

ก. ภาพตัวแทนที่เกิดขึ้นจากบทบาทของพระเอก

พระเอกจากเรื่องโดราเอมอนนั้น เป็นพระเอกในลักษณะที่ต้องเป็นคนดี ช่วยเหลือคนอื่น ใจดี มีน้ำใจ มีอาวุธที่เป็นไปในลักษณะของวิเศษ ดังที่เด็กปฐมวัยถอดครั้นออกมาได้ ดังนี้

- โดราเอมอนใจดี มีกระเป๋าวิเศษ หยิบของออกมาให้โนบิตะ (เด็กหญิง อ. 2)
- โดราเอมอนแบ่งของวิเศษให้เพื่อนๆ (เด็กหญิง อ. 2)
- โดราเอมอนมันล่อยขึ้นฟ้าได้ด้วย มันแจกที่ล่อยขึ้นฟ้า (คอปเตอร์ไม้ไผ่) ให้เพื่อนด้วย (เด็กหญิง อ. 2)
- โดราเอมอนมีกระเป๋าวิเศษ เวลามันล่องอะไรก็แบ่งให้เพื่อน (เด็กหญิง อ. 3)
- โดราเอมอนมันช่วยเพื่อน ถ้าโนบิตะร้องให้ โดราเอมอนก็ไปช่วย (เด็กหญิง อ. 3)

- โดราเอมอนสอนโนบิตะด้วย ให้ของเล่นพิเศษกับโนบิตะด้วย เวลาโนบิตะทำอะไรก็ให้โนบิตะ (เด็กชาย อ. 3)
- โดราเอมอนเป็นหุ่นยนต์แต่มีชีวิต ชอบช่วยเหลือคนอื่น (เด็กหญิง ป. 1)
- โดราเอมอนหน้ากลมๆ เป็นคนดี ช่วยเหลือผู้อื่น (เด็กหญิง ป.1)
- โดราเอมอนและโนบิตะเป็นพระเอกนิสัยดี ชอบช่วยเหลือคนอื่น มีน้ำใจ ถึงแม้โนบิตะจะไม่ทำการบ้านแต่ก็เป็นคนดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบคนอื่น (เด็กหญิง ป.1)
- โดราเอมอนนิสัยดี ไม่เกรง ไม่ขอของใคร (เด็กหญิง ป.1)
- โดราเอมอนมีกระเป๋าพิเศษ ซึ่งสามารถหยิบของวิเศษต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นได้ (เด็กชาย ป.1)
- โดราเอมอนมีของวิเศษ แล้วก็ชอบช่วยคน (เด็กชาย ป.1)
- โดราเอมอนเป็นมีนิสัยดี ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แล้วก็มีความพิเศษด้วย (เด็กชาย ป.1)
- โดราเอมอนมีน้ำใจ นิสัยดี รู้จักรักใคร่สามัคคี (เด็กหญิง ป.2)
- โดราเอมอนใจดี ชอบให้ของวิเศษแก่โนบิตะ รักเพื่อน โดยเฉพาะโนบิตะ (เด็กหญิง ป.2)
- โดราเอมอนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือคนอื่น (เด็กหญิง ป.2)
- โดราเอมอนชอบช่วยเหลือ สอนโนบิตะด้วย เวลาโนบิตะทำอะไรผิดก็จะเตือน หรือโนบิตะไม่รู้จะอะไรก็ถามได้ (เด็กหญิง ป.2)

- โดราเอมอนเป็นคนดี มีของวิเศษ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่น เลยเป็นพระเอก (เด็กชาย ป.2)
- โนบิตะเป็นพระเอกของเรื่องเนื่องจากเป็นคนมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น (เด็กชาย ป.2)

บทบาทของพระเอกที่แสดงออกมาในเรื่อง โดราเอมอนนั้น เป็นลักษณะที่เป็นคนดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่จำเป็นต้องเก่ง อาจจะมีของวิเศษเป็นอาวุธประจำตัว แต่ก็ไม่ได้ใช้อาวุธนั้นไปรบกับใคร เพียงแต่เป็นการใช้อาวุธของตนเป็นสิ่งที่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่น และเป็นการแบ่งปันของวิเศษนั้นให้แก่อัน เพื่อการใช้ประโยชน์หรือเพื่อการเล่นสนุกสนาน

จากข้อมูลข้างต้นนั้นผู้วิจัยสรุปภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอผ่านทางบทบาทของพระเอกได้ ดังตารางที่ 5.1

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
คนดี	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบช่วยเหลือผู้อื่น - ให้คำแนะนำ - เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ - ไม่เกรง ไม่แก้งคนอื่น 	-

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทพระเอก (1) เรื่อง โดราเอมอน

สิ่งที่สำคัญอย่างมากที่ปรากฏในเรื่อง โดราเอมอนนั่นก็คือ ความดี ซึ่งในเรื่อง โดราเอมอนนั้นมีการนำเสนอความเป็นคนดีโดยการที่โดราเอมอนนั้นได้ให้ของวิเศษเพื่อช่วยเหลือโนบิตะ และยังแบ่งปันของวิเศษเหล่านั้นไปให้เพื่อนๆในกลุ่มของโนบิตะอีกด้วย

โดยในเรื่องโดราเอมอนนี้ ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องความเก่งที่ต้องควบคู่กับความดีเหมือนเรื่อง อุลตราแมน เพราะแม้โนบิตะจะเป็นพระเอกที่เป็นคนดี แต่ก็ไม่ได้เป็นคนเก่งอย่างเรื่อง อุลตราแมน ตรงกันข้ามโนบิตะนั้นเป็นเด็กที่ไม่เอาไหนเลย ดังที่เด็กปฐมวัยอธิบายออกมาดังนี้

- โนบิตะเป็นคนดีแต่ชอบลืมหำการบ้าน เห็นที่ไรก็เรียกโตราเอมอนทุกที ไม่ช่วยตัวเองบ้าง ชอบลืมหำการมาส่งครู (เด็กชาย อ.3)
- โนบิตะเรียนไม่เก่งเลย แต่ไม่แก้งคนอื่นก่อน (เด็กชาย อ.3)
- โนบิตะขี้เกียจ เรียนไม่เก่ง ไม่อยากทำการบ้าน ไปถึงโรงเรียนก็โดนครูดุเสมอเลย (เด็กหญิง ป.1)
- โนบิตะขี้เกียจ เวลาสอบก็ได้ศูนย์คะแนน แล้วก็โดนแม่ดู (เด็กหญิง ป.1)
- โนบิตะไปโรงเรียน ครูก็จะถามว่า โนบิตะทำการเสร็จหรือยัง โนบิตะก็จะทำการบ้านไม่เสร็จ (เด็กหญิง ป.1)
- โนบิตะชอบนอนกลางวัน ขี้เกียจทำการบ้าน (เด็กชาย ป.1)
- โนบิตะชอบหลับในห้องเรียน (เด็กหญิง ป.2)
- โนบิตะขี้แพ้ สู้ใจแอนท์ไม่ได้ (เด็กหญิง ป.2)
- โนบิตะไปโรงเรียนสายทุกวัน เพราะตื่นสาย ก็ถูกคุณครูตี แล้วก็ยืนนอกห้อง คิดเลขผิดก็ถูกครูตี (เด็กหญิง ป.2)
- โนบิตะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องขอความช่วยเหลือจากโตราเอมอนเสมอ (เด็กหญิง ป.2)
- โนบิตะขี้แพ้ สู้ใจแอนท์ไม่ได้ โคนใจแอนท์แก้งเสมอ (เด็กชาย ป.2)

ด้วยการที่โนบิตะนั้นเป็นเด็กไม่เอาไหนในหลายๆเรื่อง โดยเฉพาะเรื่อง การเรียน นั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแม้จะเป็นพระเอก แต่โนบิตะนั้นก็เป็นส่วนที่ทำให้เกิดภาพตัวแทนที่น่าเสนอผ่านบทบาทของพระเอกที่นอกเหนือจากการเป็นคนดี ดังตารางที่ 5.2

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
เด็กนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่สี่ถึงเจ็ด	<ul style="list-style-type: none"> - นอนตื่นสาย - ไม่ทำการบ้าน - ไปโรงเรียนสาย - หลับในห้องเรียน - ชอบเล่น ชอบเที่ยว ชอบกิน มากกว่าการเรียนหนังสือ	-
เด็กซี้แพ้	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ - มักจะหนีปัญหาเสมอ - มักจะต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเสมอ (ในเรื่อง คือ โดราเอมอน) - ทำอะไรก็มักจะแพ้เสมอ ไม่ว่าจะแข่งอะไรก็ตาม 	-

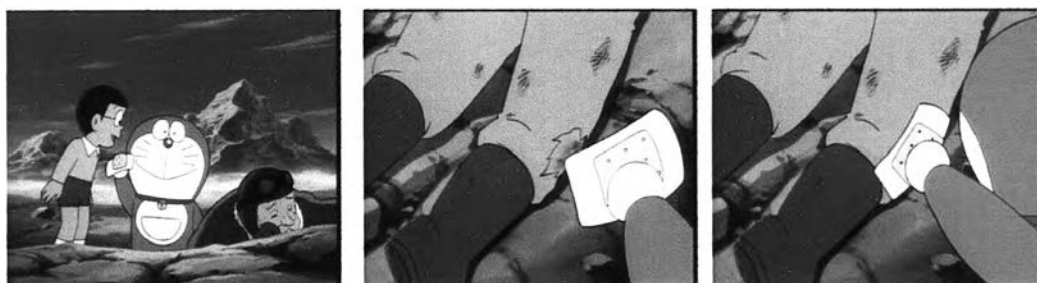
ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทพระเอก (2) เรื่อง โดราเอมอน

ทั้งหมดนี้เป็นภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอออกมาในบทบาทของพระเอก ที่เป็นคนดี ชอบช่วยเหลือคนอื่น ซึ่งไม่จำเป็นต้องเก่งกาจมากมาย ความสำคัญนั้นมุ่งเน้นไปที่ความเป็นคนดีมากกว่า แม้ไม่เก่งแต่เป็นคนดีก็ยังสามารถยอมรับในสังคมเช่นกัน

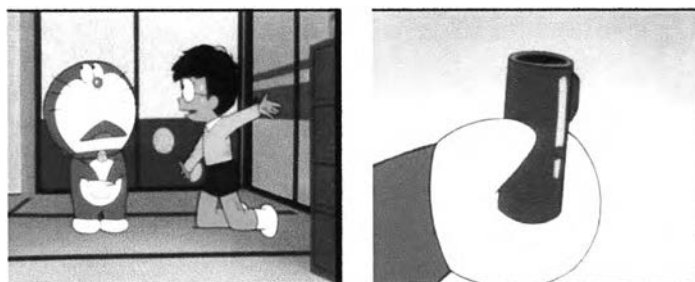
ข. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดภาพตัวแทนจากบทบาทของพระเอก

การนำเสนอของเรื่อง โดราเอมอน นั้นเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดภาพตัวแทนข้างต้นขึ้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารเชิงตรรกะ (Digital Message Code) ที่นำเสนอภาพเรื่องราวและเนื้อหาที่ว่า โดราเอมอน มาเพื่อมาให้ความช่วยเหลือโนบิตะ จึงมักจะให้ความช่วยเหลือโนบิตะเสมอๆ และโนบิตะที่มักจะตื่นสาย และเรียนไม่เอาไหน และเวลาที่โดนใจแอนท์กับชีเนโอะแกลังก็มักจะสู้ไม่ได้ รวมถึงการสื่อสารเชิงความเสมือน (Analogical Message Code) ที่แสดงภาพเหล่านั้นออกมา โดยที่ปรากฏอยู่ในหลายๆตอนของ เรื่อง โดราเอมอน ซึ่งเด็กปฐมวัยสามารถเข้าใจจากภาพที่นำเสนอออกมาได้ว่าลักษณะของตัวละครที่อยู่ในบทบาทของพระเอกนั้นเป็นดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้น

- คนดี ภาพตัวแทนของคนดีที่ถูกนำเสนอออกมา นั้นจะเป็นภาพของคนดีที่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น และโดยเฉพาะการช่วยเหลือเพื่อนใกล้ตัว อย่างที่โดราเอมอนช่วยเหลือโนบิตะ และทั้งคู่ก็มักจะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยซึ่งเป็นบทบาทของทั้งสองที่ถูกกำหนดเอาไว้ในส่วนของการ์ตูนสื่อสารเชิงตราบะ ทั้งยังมีการนำเสนอภาพของการช่วยเหลืออยู่เสมอๆ ซึ่งเป็นภาพของการช่วยเหลือที่โนบิตะและโดราเอมอนนั้นไปช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับความเดือดร้อน ดังภาพที่ 5.14 ส่วนภาพที่ปรากฏอยู่เป็นประจำนั้นก็คือ ภาพของโนบิตะร้องไห้มาขอความช่วยเหลือ อ้อนวอนให้โดราเอมอนไปช่วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการขอของวิเศษ ซึ่งโดราเอมอนก็มักจะตามใจและให้ของวิเศษเป็นการช่วยเหลือเสมอๆ อีกด้วย ดังตัวอย่างภาพ 5.15 ที่เด็กปฐมวัยสามารถบอกได้ว่าโดราเอมอนช่วยเหลือโนบิตะ โนบิตะมาขอความช่วยเหลือจากโดราเอมอน

ภาพที่ 5.14 โดราเอมอนและโนบิตะช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน จากเรื่อง โดราเอมอน ตอน บอลลูกนรอบโลก

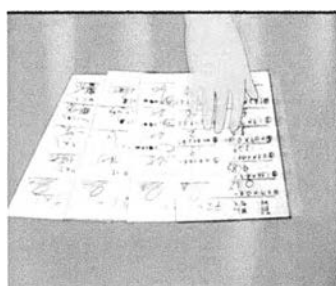

ภาพที่ 5.15 ภาพโนบิตะขอความช่วยเหลือจากโดราเอมอน และโดราเอมอนให้ความช่วยเหลือโนบิตะ

- เด็กชี้แพ้ จากภาพที่ 5.15 นั้นก็เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า โนบิตะเป็นเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เมื่อมีปัญหา ก็จะมาขอความช่วยเหลือจากเพื่อน ซึ่งก็คือโดราเอมอนนั่นเอง ซึ่งนอกจากภาพซึ่งเป็นส่วนของการสื่อสารเชิงความเหมือนแล้วนั้น การสื่อสารเชิงตราบะนั้นยังได้กำหนดบทบาทของโนบิตะไว้เป็นอย่างดีอีกด้วยเช่นกัน โดยที่โนบิตะจะไม่สามารถต่อสู้กับใจแอนท์ได้เลย และมักจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม

- เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่สี่ที่เกียจ โดยที่โนบิตะนั้นมักจะชอบเล่น ชอบเที่ยวมากกว่าการไปโรงเรียน ไปโรงเรียนก็สายจนต้องมีการขอร้องขอวิเศษเพื่อให้ไปโรงเรียนได้เร็วขึ้น อย่างเช่น ตอนไปโรงเรียนด้วยรถ เป็นคัน และมักจะขออนุญาตแม่ไปเที่ยวเล่นมากกว่าการอยู่บ้านทำการบ้าน ตัวอย่างเช่น

โตราเอมอน ตอนมีตุ๊กที่วัดหลังเขา ที่โนบิตะจะขอแม่ ออกไปค้างแรมกับเพื่อนๆ ทั้งๆที่ผลการเรียนของตนเองเป็นศูนย์ ดังภาพที่ 5.16 ก็ยังไม่ยอมอ่านหนังสืออยู่บ้าน แต่อยากออกไปเล่นมากกว่า

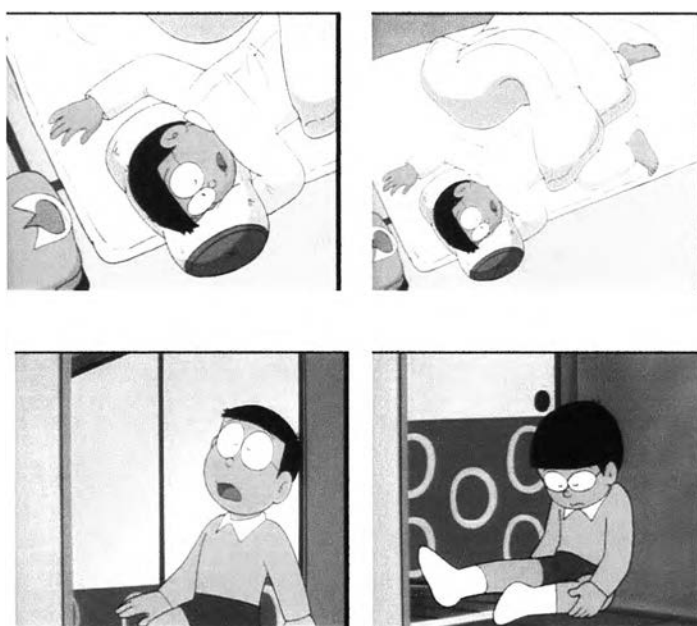
ภาพที่ 5.16 ภาพผลการเรียนของโนบิตะ

จากเนื้อหาและภาพที่นำเสนอ นั้นเป็นสิ่งที่แสดงภาพของการไม่ตั้งใจเรียนของโนบิตะนั้นยังถูกแสดงออกโดยผลการเรียนของโนบิตะที่มักจะได้อันดับคะแนนในหลายๆวิชาอยู่เสมอ

ภาพของเด็กนักเรียนที่สี่ที่เกียจนั้นยังมีภาพที่ปรากฏออกมาว่าโนบิตะเป็นเด็กตื่นสาย และไม่ชอบตื่นนอนตอนเช้า จากบทสนทนาของแม่ที่มักจะว่าโนบิตะเสมอๆว่าตื่นสาย อย่างเช่น

โตราเอมอน ตอน บอลลูกรอบโลก แม่โนบิตะพูดว่า
 “โนบิตะ โนบิตะ รีบๆตื่นเดี๋ยวนี้ละ จะนอนไปถึงไหนกัน แม่บอกให้ตื่นไม่ได้ยินหรือไง”

เมื่อบทสนทนาเป็นเช่นนั้นก็มีภาพประกอบที่เป็นภาพของโนบิตะนอนไม่ยอมตื่น ไม่อยากลุกจากที่นอน ดังภาพที่ 5.17

ภาพที่ 5.17 ภาพโนบิตะตื่นสาย

โดยที่ภาพเหล่านี้เป็นส่วนที่ทำให้เด็กปฐมวัยเข้าใจและและสามารถถอดรหัสภาพตัวแทนเหล่านั้นออกมาได้ ซึ่งบทบาท บทสนทนา รวมถึงเนื้อหาต่างๆก็ได้เข้ามามีส่วนช่วยในการสร้างความเข้าใจให้แก่เด็กปฐมวัยที่จะสามารถเข้าใจเรื่องราวต่างๆได้ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากการนำเสนอจากในเรื่องที่ผสมผสานกันระหว่างการสื่อสารเชิงตรรกะและการสื่อสารเชิงความเหมือนแล้วนั้น สิ่งที่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดภาพตัวแทนดังกล่าวขึ้นในเด็กปฐมวัยนั้นมีส่วนมาจาก พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ของเด็กปฐมวัยที่ให้คุณค่าของการทำความดี การเป็นคนดี ดังเช่น

“การเรียนของลูกนั้นขอแค่ไม่ด้อยกว่าคนอื่น ตามคนอื่นได้ทันก็พอ แต่ขอให้เขาเป็นคนดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ไม่ ไม่เอาเปรียบใครและไม่ถูกใครเอาเปรียบก็พอ ”
(สัมภาษณ์ คุณพ่อ 23 มกราคม 2549)

จากคำสัมภาษณ์นั้นจะเห็นได้ว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการเป็นคนดี มากกว่าความเก่งกาจ ดังนั้นความเป็นคนดีจึงถูกปลูกฝังในเด็กปฐมวัยมากกว่าความเป็นคนเก่งนั่นเอง

ไม่เพียงเท่านี้ผู้วิจัยยังเห็นว่าตัวละครโนบิตะนั้นเป็นวัยที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับเด็กปฐมวัย เนื่องจากโนบิตะเป็นตัวละครที่อยู่ในวัยเรียน ดังนั้นเรื่องการเรียนรู้ของโนบิตะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ได้รับการถ่ายทอดออกมาจากเรื่อง โดราเอมอน และเป็นส่วนที่เด็กปฐมวัยนั้นรับรู้ได้ง่าย เพราะเป็นเรื่องราวในส่วนที่พบเจอในชีวิตประจำวัน และโดยเฉพาะเด็กปฐมวัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยที่ศึกษาในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางโรงเรียนหรือทางผู้ปกครองก็ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอน ดูได้จากเด็กอายุ 6-7 ปี ซึ่งกำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 นั้นส่วนใหญ่จะต้องมีการเรียนพิเศษในตอนเย็น หลังเลิกเรียนในรายวิชาต่างๆ ที่เด็กสนใจหรือที่เด็กเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน ดังนั้นเด็กปฐมวัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงมองเห็นเรื่องการศึกษาเป็นสำคัญ และสามารถเห็นภาพตัวแทนของของโนบิตะที่ถูกนำเสนอออกมาดังกล่าว

จากข้อมูลทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงภาพตัวแทนในระดับของภาพแบบฉบับและภาพตายตัวของคนดี จากบทบาทของพระเอก ซึ่งเด็กปฐมวัยนั้นได้มองเห็นว่าผู้ที่รับบทบาทพระเอกนั้นคือ โดราเอมอนและโนบิตะ เนื่องจากการเป็นคนดีดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าเด็กปฐมวัยสามารถถอดรหัสออกมาได้ดังนี้ เนื่องจากในสังคมปัจจุบันสิ่งที่จำเป็นนั้น คือ การเป็นคนดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม โดยเฉพาะหากคนเรามีสิ่งที่เหนือกว่าคนอื่นก็ควรจะเอาสิ่งนั้นมาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม มากกว่าการที่จะคนเราเป็นคนเก่งเพราะหากเป็นคนเก่งแล้วไม่มีความดี ไม่มีการช่วยเหลือคนอื่นอยู่เลย คนนั้นก็ไม่ใช่ที่ต้องการของสังคม

5.4.2 บทบาทของนางเอก

ก. ภาพตัวแทนที่เกิดขึ้นจากบทบาทของนางเอก

นางเอกของเรื่อง โดราเอมอน นั้น ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับพระเอก คือ เป็นคนดี นิสัยดี ทั้งยังต้องเรียบร้อยน่ารัก และยังสามารถให้คำปรึกษาได้อีกด้วย ดังการถอดรหัสของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- ชีชีกะน่ารัก เรียบร้อย เป็นคนดี (เด็กหญิง อ.2)
- ชีชีกะเป็นเด็กผู้หญิง หน้าตาสวย (เด็กหญิง อ.3)

- จิชีกะเป็นเด็กผู้หญิงที่พอจะช่วยเหลือตัวเองได้ ไม่เหมือนโนบิตะ (เด็กชาย อ.3)
- จิชีกะน่ารัก เรียบร้อย เป็นคนดีมีน้ำใจ (เด็กชาย อ.3)
- จิชีกะน่ารัก นิสัยดี พุดจาไพเราะ (เด็กหญิง ป.1)
- จิชีกะน่ารัก เรียบร้อย ตอนนั้นหนูดูในการ์ตูนจิชีกะวางรองเท้าเป็นระเบียบ (เด็กหญิง ป.1)
- จิชีกะน่ารัก เรียบร้อย ทำการบ้านเสร็จทุกครั้ง (เด็กหญิง ป.1)
- จิชีกะเป็นเพื่อนกับโนบิตะตั้งแต่เด็กๆ ใจดี สวย (เด็กหญิง ป.1)
- จิชีกะชอบช่วยเหลือคนอื่น สามัคคี แบ่งปันของให้เพื่อน (เด็กชาย ป.1)
- จิชีกะขยันทำการบ้าน มีนิสัยดี เวลาโนบิตะการบ้านไม่ได้ก็จะสอน (เด็กหญิง ป.2)
- หนูว่าจิชีกะเป็นนางเอก เพราะว่าเธอมีนิสัยใจคอดี มารยาทดี (เด็กหญิง ป.2)
- จิชีกะเป็นนางเอก เพราะเรียบร้อย น่ารัก ทำขนมอร่อย (เด็กหญิง ป.2)
- จิชีกะไม่พูดโกหก พุดจาไพเราะ ไม่เคยทะเลาะกับใครด้วย (เด็กหญิง ป.2)
- จิชีกะเป็นเด็กดี ทำการบ้านเสร็จทันเวลา ไม่ดื้อไม่ชน เชื่อฟังคุณพ่อคุณแม่ เธอทำตัวดีมาก เลยเป็นนางเอก (เด็กหญิง ป.2)
- จิชีกะเป็นคนดี มีน้ำใจ น่ารักด้วย ทำตัวดี ตั้งใจเรียนด้วย (เด็กชาย ป.2)

บทบาทของนางเอก จากเรื่อง โดราเอมอนนั้นเป็นนางเอกที่น่ารัก ทั้งหน้าตาและลักษณะพฤติกรรม เป็นเด็กผู้หญิงที่เป็นเด็กดี เรียบร้อย อ่อนหวาน นิสัยดี ตั้งใจเรียน มีความน่ารักที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตนเองอย่างดี

จากข้อมูลข้างต้นนั้นผู้วิจัยสรุปภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอผ่านทางบทบาทของนางเอกได้ ดังตารางที่ 5.3

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
เด็กผู้หญิงที่เป็นเด็กดี	<ul style="list-style-type: none"> - เรียบร้อย - มีน้ำใจ - พุดจาไพเราะ ไม่พูดโกหก รู้จักการกล่าวคำขอโทษ - ตั้งใจเรียน - ให้คำแนะนำผู้อื่นได้ - ไม่ทะเลาะกับผู้อื่น 	-

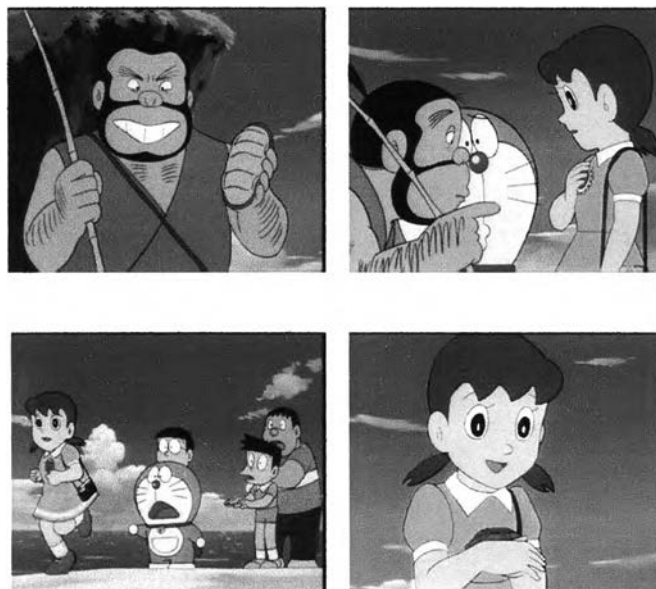
ตารางที่ 5.3 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทนางเอก เรื่อง โดราเอมอน

ภาพแบบฉบับของเด็กผู้หญิงที่เป็นเด็กดีที่ถูกแสดงออกมาโดยผ่านซีซีเกะ ที่มีบทบาทเป็นนางเอก ซึ่งมีภาพตายตัวดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ล้วนเป็นคุณลักษณะที่เป็นความคาดหวังจากสังคมทุกสังคม โดยเฉพาะสังคมญี่ปุ่น ที่มีความคาดหวังให้ผู้หญิงนั้นมีความเรียบร้อย มีน้ำใจ และเป็นผู้ที่คอยให้การสนับสนุนหรือให้คำแนะนำผู้ชายได้บ้างในบ้างโอกาส

ข. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดภาพตัวแทนจากบทบาทของนางเอก

ภาพตัวแทนที่เป็นภาพแบบฉบับของเด็กผู้หญิงที่เป็นเด็กดี ซึ่งมีลักษณะประจำซึ่งเป็นภาพตายตัวดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยที่ลักษณะดังกล่าวนี้เด็กปฐมวัยสามารถถอดรหัสออกมาได้เนื่องจากคุณลักษณะเหล่านั้นล้วนถูกนำเสนอด้วยการสื่อสารเชิงตรรกะ (Digital Message Code) ซึ่งสื่อสารผ่านเนื้อหาของเรื่องที่กำหนดบทบาทให้ซีซีเกะเป็นเด็กผู้หญิงน่ารัก เรียบร้อย ตั้งใจเรียน เป็นเด็กดีในกลุ่มของเด็กผู้ชาย ทั้งยังนำเสนอผ่านการสื่อสารเชิงความเสมือน (Analogical Message Code) ซึ่งปรากฏในเกือบทุกตอนของการ์ตูนเรื่อง โดราเอมอน

ตัวอย่างเช่น การช่วยเหลือเต่าทะเล จากคนที่จะจับไปกิน โดยเอาเชือกมัดที่มีคุณแม่มือมาให้มาไปแลกคืน แสดงถึงความเป็นคนดีมีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือ ดังภาพที่ 5.18

ภาพที่ 5.18 ภาพชิซึเกะช่วยเต่าทะเล จากเรื่อง โดราเอมอน ตอน ไชปริศนาตำนานอุราชิม่าทาโร่

ทั้งยังมีบทบาทที่ชิซึเกะของการพูดจาไพเราะ รู้จักการกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิด ซึ่งแสดงออกโดยการสนทนาของชิซึเกะที่ปรากฏในทุกตอน ตัวอย่างเช่น

โดราเอมอน ตอน โรโบโกะ ที่รัก ชิซึเกะไปเล่น
กับซีเนโอะ ปล่อยให้โนบิตะอยู่คนเดียว ชิซึเกะรู้สึกผิดจึง
กลับมาขอโทษโนบิตะ

ด้วยเหตุที่เนื้อหาเรื่องราว ไม่ว่าจะ เป็นบทสนทนาหรือบทบรรยายต่างๆ ซึ่งล้วนเป็นส่วนของการสื่อสารเชิงตรรกะ และภาพต่างๆ ที่ถูกนำเสนอซึ่งเป็นส่วนของการสื่อสารเชิงความเสมือนที่ผสมผสานกันออกมาเป็นการนำเสนอบทบาทของนางเอกจากเรื่องโดราเอมอนดังกล่าว นั้นเป็นผลให้เด็กปฐมวัยสามารถถอดรหัสภาพตัวแทนจากบทบาทของนางเอกออกมาได้

5.4.3 ภาพตัวแทนของตัวร้าย

ก. ภาพตัวแทนที่เกิดขึ้นจากบทบาทของตัวร้าย

ตัวร้ายในเรื่อง โดราเอมอนนั้น เป็นตัวร้ายที่เป็นลักษณะใกล้เคียงกับคนในสังคม ซึ่งก็คือ การเป็นคนเกเร การกลั่นแกล้งคนอื่น การใช้กำลังบังคับคนอื่น ซ้ำอิจฉา แย่งของคนอื่น ดังเช่นการถอดรหัสของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- ใจแฉงกับชีเนโอะเป็นตัวร้าย คอยแกล้งโนบิตะกับโดราเอมอน และโนบิตะ (เด็กหญิง อ.2)
- ใจแฉงกับชีเนโอะคอยแกล้งโดราเอมอน กับโนบิตะ (เด็กหญิง อ.3)
- ใจแฉงที่ชอบใช้กำลังบังคับเพื่อนๆ (เด็กหญิง อ.2)
- ใจแฉงกับชีเนโอะ มักจะคิดวิธีการกลั่นแกล้งโนบิตะเสมอๆ (เด็กชาย อ.3)
- ใจแฉงกับชีเนโอะชอบคอยแกล้งเพื่อน ไม่ช่วยเหลือเพื่อนด้วย (เด็กชาย อ.3)
- ใจแฉงกับชีเนโอะคอยแกล้งทุกคนเลย (เด็กชาย อ.3)
- ใจแฉงที่ร้องเพลงน่าเกลียด ชอบเยาะเย้ยคนอื่น (เด็กหญิง ป.1)
- ใจแฉงที่ดื้อ ชน อ้วน ชอบไปขโมยของโนบิตะ นิสัยไม่ดี (เด็กหญิง ป.1)
- ใจแฉงกับชีเนโอะนิสัยไม่ดี ชอบไปทำลับหลังคนอื่น อยากรได้ของวิเศษของโดราเอมอนก็ไม่ชอกก่อน นิสัยไม่ดี (เด็กหญิง ป.1)
- ใจแฉงที่ดื้อ หนูไม่ชอบ เพราะดื้อชอบแกล้งเพื่อน บังคับเพื่อน แย่งของเพื่อน ด้วย ชีเนโอะก็เหมือนกันชอบแกล้งเหมือนกัน (เด็กหญิง ป.1)

- ใจแฉงที่ซึ่มโหมวก ชอบแกล้งโนบิตะทูปหั่ว ชอบใช้กำล้ง ชก เตะ ต่อย เวลาไป
แข่งเบสบอลแล้วแพ้ ก็จะทำตามอัถโนบิตะเสมอเลย (เด็กหญิง ป.1)
- ซึเนโอะเป็นพวกเดียวกับใจแฉง ชอบแกล้ง หัวเราะเยาะโนบิตะ คอยสืบว่าโน
บิตะเอาของวิเศษอะไรมา แล้วก็บอกใจแฉงแล้วก็ไปแย่งมา (เด็กหญิง ป.1)
- ซึเนโอะชอบอยู่ใจแฉง แล้วใจแฉงก็ชอบเกเรตามที่ซึเนโอะอยู่ (เด็กชาย ป.1)
- ใจแฉงกับซึเนโอะชอบแกล้งโนบิตะ แล้วก็ชอบแกล้งคนอื่น (เด็กชาย ป.1)
- ใจแฉงชอบแกล้งคนอื่น (เด็กชาย ป.1)
- ซึเนโอะชอบล้อเลียนคนอื่น ชอบพูดประชดใจแฉง (เด็กชาย ป.1)
- ใจแฉงชอบแกล้งเพื่อน ชอบใช้กำล้ง ตัวใหญ่ ซึ่มโหมวก อังธพาล
(เด็กหญิง ป.2)
- ใจแฉงที่มีนิสัยชอบชกคนอื่น เวลาที่โนบิตะได้ของมาจากโตร่าเอมอน ใจแฉง
ก็จะซึ้อจจา ชอบยึดของคนอื่นจะแย่งของจากโนบิตะไปแล้วก็ทำพัง (เด็กหญิง
ป.2)
- ใจแฉงชอบทำให้เพื่อนกลัว (เด็กหญิง ป.2)
- ซึเนโอะซึ้อวด ชอบเอาของดีๆมาอวด แล้วก็โยนความผิดให้โนบิตะ (เด็ก
หญิงป.2)
- ใจแฉงซึ้อวด ชอบบังคับคนอื่น เวลาเปิดคอนเสิร์ตก็จะบังคับให้ทุกคนไปดู
(เด็กหญิง ป.2)
- ใจแฉงที่ซึ่มโ โกรธง่าย เกเร นิสัยไม่ดี ชอบใช้กำล้งบังคับคนอื่น (เด็กชาย ป.
2)

- ไจแอนท์เป็นหัวหน้ากลุ่ม เกเร ชอบออกคำสั่ง ชอบบังคับคนอื่น (เด็กชาย ป.2)
- ซีเนโอะชอบยุไจแอนท์ ไจแอนท์ก็ชอบเชือด (เด็กชาย ป.2)
- ซีเนโอะชอบอวดรวย ชอบเอาของมาอวดคนอื่น เวลาที่จะพาคนอื่นไปไหน ก็มักจะไม่พาโนบิตะไปด้วย (เด็กชาย ป.2)
- ซีเนโอะปากแหลม ชอบพูดมาก เป็นพวกไจแอนท์ ชอบยุไจแอนท์ (เด็กชาย ป.2)
- ซีเนโอะชอบล้อเลียน นิสัยไม่ดี เกเร ชอบแก้งโนบิตะ (เด็กชาย ป.2)

ในทุกสังคมนั้นจะมีทั้งจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าเด็กนักเรียนประถมศึกษาที่
ถูกนำเสนอ นั้น แบ่งเป็น 2 แบบอย่างชัดเจน

บทบาทของตัวร้ายในเรื่องโดราเอมอนนั้น ถูกนำเสนอออกมาในลักษณะของมม
ร้ายกาจของมนุษย์ทั่วไปที่สามารถทำนิสัยอย่างนี้กันได้ ที่จะมีคนบางส่วนในสังคมที่หากมีกำลัง
มากก็จะมีนิสัยชอบบังคับ ช่มชู้ผู้อื่น ชอบยุแหย่ ส่วนผู้ที่มีพลังกำลังน้อย แต่ต้องการที่จะเอาตัว
รอดก็จะประจบสอพลอเพื่อการเอาตัวรอด

จากข้อมูลข้างต้นนั้นผู้วิจัยสรุปภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอผ่านทางบทบาทของตัว
ร้ายได้ ดังตารางที่ 5.4

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
เด็กเกรในลักษณะที่เป็นหัวหน้า	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบใช้กำลังข่มเหงคนอื่น - ซึ่มโห โวยวายเสียงดัง - ชอบแกล้งเพื่อน มักจะทำให้เพื่อนกลัว - ชอบยึดของคนอื่น 	-
เด็กเกรในลักษณะที่เป็นลูกน้อง	<ul style="list-style-type: none"> - ประจบสอพลอ - ร่วมมือกับหัวหน้าเพื่อแกล้งคนอื่น - ชอบพุดูแหย่ - โยนความผิดให้คนอื่น 	-

ตารางที่ 5.4 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทตัวร้าย เรื่อง โดราเอมอน

ลักษณะเช่นนี้ในสังคมทั่วไปไม่ว่าชนชาติไหนก็ตาม ล้วนถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น หากบุคคลใดมีลักษณะดังกล่าวนี้ก็จะกลายเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหานั่นเอง ซึ่งความไม่น่าคบหาก็คงแสดงออกโดยการเป็นหัวหน้าและการเป็นลูกน้อง ซึ่งการเป็นหัวหน้าเด็กเกรนั้นมักจะเป็นคนที่มีพลังกำลังมากกว่า แข็งแรงกว่า จึงมักจะบังคับข่มเหงผู้อื่น แต่หากเป็นลูกน้องนั้นก็จะเป็นเด็กที่พุดประจบเพื่อเอาตัวรอดจากการถูกรังแกของหัวหน้า หรือมักจะโยนความผิดหรือเบี่ยงเบนความสนใจไปที่ผู้ที่ดี้อย หรืออ่อนแอกว่าตน ซึ่งทั้งหมดนี้แม้จะเป็นภาพแบบฉบับของเด็กเกร แต่ก็ล้วนเป็นลักษณะที่เด็กปฐมวัยกล่าวว่าเป็นคนร้ายเช่นกัน แต่เป็นภาพตัวแทนของคนร้ายที่เกิดในตัวละครที่เป็นเด็กนั่นเอง

ข. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดภาพตัวแทนจากบทบาทของตัวร้าย

ภาพตัวแทนจากบทบาทของตัวร้ายที่เด็กปฐมวัยถอดรหัสออกมาได้ดังกล่าวนี้ ถูกนำเสนอโดยใจแอนท์ที่มีร่างกายใหญ่โตกว่าคนอื่นและชอบใช้กำลังในการบังคับ กลั่นแกล้งคนอื่น ซึ่งเป็นลักษณะประจำจนเป็นภาพตายตัวของภาพแบบฉบับเด็กเกรในลักษณะที่เป็นหัวหน้า และซีเนโอะที่มักจะพุดดูแหย่ ประจบสอพลอเพื่อให้ตัวเองไม่ต้องโดนรังแกจากใจแอนท์ที่เป็นลักษณะประจำจนเป็นภาพตายตัวของภาพแบบฉบับเด็กเกรในลักษณะที่เป็นลูกน้อง โดยที่ลักษณะที่ถูกนำเสนอในตัวร้ายทั้งใจแอนท์และซีเนโอะนั้นถูกถ่ายทอดออกมาผ่านการสื่อสารเชิงตรรกะที่เป็นเนื้อหาเรื่องราวกำหนดบทบาทของใจแอนท์และซีเนโอะ ผสมผสานกับการสื่อสารเชิงความเสมือนที่นำเสนอภาพของใจแอนท์และซีเนโอะที่มีลักษณะดังกล่าว

โดราเอมอน ตอน ผิดที่วัดหลังเขา นั้น เป็นการไปเที่ยวที่วัดหลังเขาด้วยกันของกลุ่มเด็กทั้ง 4 คนและรวมโดราเอมอนด้วย ซึ่งการไปเที่ยวครั้งนี้จะต้องนอนค้างที่วัดนั้นด้วย โจแอนท์จึงแกล้งโนบิตะ ด้วยการแกล้งเป็นผีหลอกโนบิตะ ซึ่งในการแกล้งครั้งนี้ก็มีซีเนโอะที่เป็นผู้ช่วยและคอยส่งเสริมว่าเป็นความคิดที่ดีเยี่ยมมาก

โดราเอมอน ตอน ไปโรงเรียนด้วยธนู โจแอนท์และซีเนโอะนั้นเห็นโนบิตะไปโรงเรียนเร็วกว่าปกติ จึงเกิดความสงสัยและในที่สุดก็ได้รู้ว่าโนบิตะนั้นไปโรงเรียนและไปไหนมาไหนด้วยธนูของโดราเอมอน จึงต้องการจะไปแย่งมาและนำไปใช้จนเกิดปัญหาในที่สุด ดังภาพที่ 5.19

ภาพที่ 5.19 ภาพโจแอนท์และซีเนโอะกำลังแย่งธนู (ของวิเศษ) จากโนบิตะและโดราเอมอน จากเรื่อง โดราเอมอน ตอน ไปโรงเรียนด้วยธนู

ไม่เพียงแต่การนำเสนอสื่อของโดราเอมอนเท่านั้น แต่ปัจจัยที่มีส่วนให้เด็กปฐมวัยเข้าใจตามรหัสดังกล่าวได้มากขึ้นนั้น คือ พื้นฐานการปลูกฝังของผู้ใหญ่ในทุกสังคมนั้น โดยเฉพาะในสังคมไทยนั้นจะปลูกฝังว่าพฤติกรรมดังกล่าวนี้ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ซึ่งมักจะเป็นการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับความประพฤติที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมอีกด้วย

“คุณครูเขาก็มีส่วนมากนะคะ เพราะที่โรงเรียนจะมีการให้คะแนนทำความดี เช่น การติดตามให้เมื่อทำความดี ประพฤติตัวดี ไม่ดื้อ ไม่ชน เด็กๆก็จะทำดีเรื่อยๆ” (สัมภาษณ์ คุณแม่ 16 มกราคม 2549)

ทั้งหมดนี้จึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยนั้นก็สามารถแยกแยะพฤติกรรมเหล่านั้นได้ว่าเป็นพฤติกรรมไม่ดี เนื่องจากเป็นสิ่งที่พวกเขาได้รับการอบรมสั่งสอนอยู่เสมอจึงสามารถถอดรหัสภาพตัวแทนเหล่านั้นออกมาได้

4.3.4 บทบาทของแม่พระเอก

ก. ภาพตัวแทนที่เกิดขึ้นจากบทบาทของแม่พระเอก

แม่ของพระเอกในเรื่อง โดราเอมอน คือ แม่ของโนบิตะ ที่มีลักษณะดู เข้มงวด และคาดหวังกับลูกของตนเองอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ ดังที่เด็กปฐมวัยได้กล่าวไว้ ดังนี้

- แม่โนบิตะดุตลอด เวลาที่โนบิตะเอาข้อสอบไปซ่อน (เด็กหญิง ป.1)
- แม่อยู่ที่บ้านทำกับข้าว รอคุนพ่อ (เด็กหญิง ป.1)
- แม่ชอบว่าโนบิตะ ว่าเขาแต่นอนเล่น ไม่ทำการบ้าน (เด็กชาย ป.1)
- แม่อยู่บ้าน ทำงานบ้าน ซักผ้า ทำกับข้าว ไปซื้อของ ไปจ่ายตลาด (เด็กชาย ป.1)
- แม่โนบิตะเป็นแม่บ้าน ซักผ้า ทำงานบ้าน ทำกับข้าว ไม่ไปทำงานนอกบ้าน เขาก็อยู่แต่ในบ้าน (เด็กหญิง ป.2)
- แม่โนบิตะดุโนบิตะตลอด เพราะโนบิตะไม่ตั้งใจเรียน สอบได้ศูนย์ คะแนน (เด็กหญิง ป.2)

- แม่โนบิตะทำงานบ้าน แต่งตัวอยู่กับบ้าน เวลาออกไปข้างนอกกับพ่อ ถึงแต่งตัวสวยๆ (เด็กหญิง ป.2)
- แม่โนบิตะซึบ่น ชอบบ่นโนบิตะให้อ่านหนังสือ ทำการบ้าน (เด็กชาย ป.2)

บทบาทของแม่ ของโนบิตะนั้นเป็นบทบาทที่แสดงถึงความเข้มงวด ของแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งแม่จะเป็นแม่บ้านจึงมีเวลาอยู่กับลูกมากกว่าพ่อ จึงทำให้มีเวลาอยู่กับลูกมากและเอาใจใส่ลูกมากในทุกเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องสำคัญของเด็กในวัยนี้ คือ เรื่องการเรียน

จากข้อมูลข้างต้นนั้นผู้วิจัยสรุปภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอผ่านทางบทบาทของแม่ของพระเอกได้ ดังตารางที่ 5.5

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
แม่ที่เป็นแม่บ้านและใส่ใจลูกมาก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ของลูก	<ul style="list-style-type: none"> - ดุ - เข้มงวด - ซึบ่น - เป็นห่วงลูก - ทำงานบ้านทุกอย่าง ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน - รักลูก 	-

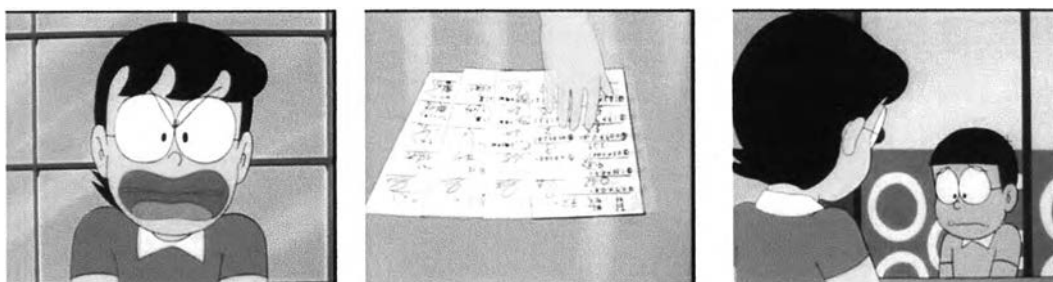
ตารางที่ 5.5 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทแม่ของพระเอก เรื่อง โดราเอมอน

จากข้อมูลข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงภาพแบบฉบับของแม่ที่เป็นแม่บ้านและใส่ใจลูกมาก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ของลูก จึงส่งผลให้มีภาพตายตัวที่มีลักษณะประจำที่ คือ ดุ เข้มงวด ซึบ่น เมื่อมีอะไรที่ลูกทำได้ไม่เป็นไปตามที่หวัง ซึ่งทั้งหมดก็เป็นไปเนื่องจากความเป็นห่วงลูก และก็รักลูก นอกจากนี้ด้วยความที่ไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน จึงมีเวลาอยู่บ้านทำงานบ้านทุกอย่าง และมีเวลาเอาใจใส่ลูกเป็นประจำจึงส่งผลให้มีลักษณะดังกล่าวขึ้น ซึ่งแสดงออกมาในบทบาทของแม่โนบิตะ

ข. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกาเกิดภาพตัวแทนจากบทบาทของแม่พระเอก

การที่เด็กปฐมวัยสามารถถอดรหัสออกมาได้ เนื่องจากการนำเสนอในเรื่อง โดราเอมอน ทั้งส่วนของการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวที่มักจะมีบทบาทของแม่ที่มักจะดูโนบิตะ เสมอที่มักจะออกไปเล่น มักจะตื่นสาย และมักจะสอบได้ศูนย์คะแนน ซึ่งนำเสนอพร้อมกับภาพของแม่ที่มีลักษณะเช่นนั้น ดังเช่น

โดราเอมอน ตอน ผีดูดุ๊ดูดหลังเขา แม่ของโนบิตะนั้น
เจอกระดาษสอบที่ได้ศูนย์คะแนน ที่โนบิตะซ่อนไว้จึงดูโนบิตะ
และโนบิตะก็ไม่กล้าขออนุญาตออกไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนๆ ดัง
ภาพที่ 5.20

ภาพที่ 5.20 ภาพแม่โนบิตะเจอกระดาษข้อสอบของโนบิตะที่ได้ศูนย์คะแนน
จึงดูโนบิตะ จากเรื่อง โดราเอมอน ตอน ผีดูดุ๊ดูดหลังเขา

โดราเอมอน ตอน เผยความในใจ แม่ของโนบิตะดูโน
บิตะ หลังจากทีชีเนโอะมาพูดว่าโนบิตะเป็นเด็กไม่เอาไหน ทำ
ให้แม่ต้องเครียดจนดูแก่ขึ้น ดังภาพที่ 5.21

ภาพที่ 5.21 ภาพของแม่โนบิตะดูโนบิตะ หลังจากทีชีเนโอะมาพูดว่าโนบิตะไม่เอาไหน
จนแม่ต้องแก่ขึ้น จากเรื่อง โดราเอมอน ตอน เผยความในใจ

ส่วนการทำงานบ้านนั้น ส่วนมากจะมาจากภาพที่เป็นการแต่งกายและภาพการทำงานที่นำเสนอออกมา ดังเช่น ภาพที่ 5.22

ภาพที่ 5.22 ภาพแม่โนบิตะกำลังทำงานบ้าน

ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือ แม่ ของเด็กปฐมวัยในสังคมไทยส่วนใหญ่ก็มีลักษณะที่คล้ายกับแม่ของโนบิตะ ในเรื่องโดราเอมอน ที่มักจะคาดหวังกับเด็กปฐมวัยในเรื่องการเรียน แม้บางครั้งจะไม่แสดงออกอย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็ยังคงยอมรับมส่งสอนเด็กปฐมวัยอยู่ตลอดเวลาทั้งเรื่องการเรียนรู้ และความประพฤติ รวมทั้งแม่ของเด็กปฐมวัยส่วนหนึ่งก็เป็นแม่บ้าน ไม่ได้ไปทำงานนอกบ้าน จึงมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลลูกอย่างเต็มที่เหมือนกับแม่ของโนบิตะเช่นกัน

“แม่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านค่ะ เป็นแม่บ้าน แล้วเขาก็เป็นลูกคนเดียวก็เลยดูแลเต็มที่ มีเวลาให้เขามาก เพราะคุณพ่อเขาทำงานอีกที่หนึ่ง เจอกันวันหยุดสุดสัปดาห์ค่ะ แม่จึงเป็นคนที่คุณดูแลเต็มที่” (สัมภาษณ์ คุณแม่ 12 มกราคม 2549)

4.3.5 บทบาทของคุณครูของพระเอก

ก. ภาพตัวตนที่เกิดขึ้นจากบทบาทของคุณครูของพระเอก

คุณครูของโนบิตะนั้นก็มีลักษณะคล้ายกับแม่ของโนบิตะ ที่ดูแลและเข้มงวดเรื่องการเรียนของเด็กๆเช่นกัน ซึ่งเด็กปฐมวัยนั้นได้อธิบายไว้ดังนี้

- ครูจะแต่งตัวเรียบร้อยตลอด ทำผมแบบนี้ (แสกกลาง) ตลอดเวลา (เด็กหญิง ป.1)

- ครูดูโนบิตะตลอดเวลา เพราะโนบิตะชอบมาสาย ไม่ค่อยตั้งใจทำงาน หลับในชั้นเรียน สอบได้คะแนนศูนย์ (เด็กหญิง ป.1)
- บางทีครูก็ดูใจแอนท์ กับซีเนโอะด้วยเหมือนกัน เพราะบางทีสองคนนี้ก็ทำผิด เช่น มาโรงเรียนสาย (เด็กชาย ป.1)
- ครูใส่แว่นตาด้วย ผูกไทด์ด้วย (เด็กชาย ป.1)
- ครูชอบตีโนบิตะ เขาอยู่ที่โรงเรียน ชอบทำโทษโนบิตะ โนบิตะถูกตี ไปยืนหน้าห้อง (เด็กหญิง ป.2)
- ครูดูตลอดเลย เวลาพวกโนบิตะไม่ตั้งใจเรียน (เด็กหญิง ป.2)
- ครูใส่สูทด้วย ผูกไทด์เรียบร้อยมาก ชอบทำหน้าดุๆ แล้วก็ชอบทำโทษนักเรียนด้วย (เด็กชาย ป.2)

บทบาทของคุณครูของโนบิตะนั้น เป็นบทบาทที่แสดงถึงการให้ความสำคัญของการเรียนการสอน คอยดูแลและเข้มงวดเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนไม่พึงประสงค์

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ผู้วิจัยสรุปภาพตัวแทนที่ถูกนำเสนอผ่านทางบทบาทของคุณครูได้ ดังตารางที่ 5.6

ภาพแบบฉบับ (Type)	ภาพตายตัว (Stereotype)	ภาพต้นแบบ (Archetype)
คุณครูที่เข้มงวด	<ul style="list-style-type: none"> - ดุ และทำโทษเด็กนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียน ทำคะแนนได้ไม่ดี - สนใจเรื่องการเรียนของเด็กๆ 	-

ตารางที่ 5.6 ตารางแสดงภาพตัวแทนของบทบาทคุณครูของพระเอก เรื่อง ไตรธาเอมอน

คุณครูของโนบิตะนั้นเป็นคุณครูที่เข้มงวด โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ของเด็กๆนักเรียน เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญต่อประวัติการศึกษา และมีอัตราการเข้าเรียนต่อสูง ทำให้การแข่งขันเพื่อที่จะสอบเข้ามีความรุนแรง ด้วยความคิดที่ว่าเพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยดีๆ ก็จะต้องเข้าโรงเรียนมัธยมปลายที่ดี และเพื่อที่จะสอบเข้ามัธยมปลายที่ดีก็ต้องเข้าโรงเรียนมัธยมต้นดีๆ ทำให้เด็กจำนวนมากถูกบังคับให้เรียนหนักตั้งแต่ชั้นประถมเพื่อที่จะสอบเข้าเรียนต่อให้ได้ ระบบโรงเรียนของญี่ปุ่นมี 3 เทอม จะปิดในเดือนเมษายน เวลาเรียนในวันธรรมดาของชั้นประถมปลายขึ้นไปจะมีประมาณ 6 คาบซึ่งจัดว่ามากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ทั้งการเรียนในแต่ละวันก็หนัก การบ้านก็มาก และเด็กยังถูกฝึกให้เตรียมการเรียนล่วงหน้า และทบทวนบทเรียนที่บ้านด้วย ส่วนการปิดเทอมนั้นก็มีการบ้านด้วย (ไซโมพร สุซสึมพันธ์, 2541 : 30)

ข. ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดภาพตัวแทนจากบทบาทของคุณครูของพระเอก

ภาพตัวแทนในระดับภาพแบบฉบับและภาพตายตัวของบทบาทของคุณครูของพระเอกตั้งที่นำเสนอไปนั้นเป็นส่วนที่มีนำเสนอในเรื่อง โดราเอมอน ที่ถูกนำเสนอออกมานั้น เด็กปฐมวัยได้สามารถอธิบายออกมาได้ เนื่องจากการนำเสนอของเรื่อง ซึ่งเป็นการนำเสนอทั้งส่วนของเนื้อหาเรื่องราว ซึ่งเป็นส่วนของการสื่อสารเชิงตรรกะ (Digital Message Code) ที่นำเสนอให้คุณครูมีบทเข้มงวด มีการดุและตำหนินักเรียน และยังมีทั้งภาพของคุณครูที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ดังภาพที่ 5.23 ที่เป็นการสื่อสารเชิงความเสมือน (Analogical Message Code) ที่ผสมผสานกันเกิดเป็นภาพตัวแทนดังกล่าวขึ้น ซึ่งมักจะมีปรากฏในตอนที่เกี่ยวข้องถึงโรงเรียนเป็นสำคัญ

ภาพที่ 5.23 ภาพคุณครูกำลังดุเด็กนักเรียน

นอกจากนี้ลักษณะประจำที่เป็นภาพตายตัวของโรงเรียน ดังที่กล่าวไปข้างต้นนั้น เป็นลักษณะของโรงเรียนที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในสังคมไทยก็มีเช่นกัน กล่าวคือเป็นลักษณะ

โรงเรียนที่มีคุณครูเข้มงวดกับเรื่องการเรียนรู้ของเด็กๆ ซึ่งจากเรื่อง โดราเอมอนนั้น คุณครูจะสนใจเรื่องการเรียนรู้เป็นหลักใหญ่จนดูเหมือนว่าจะลืมเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องความประพฤติ เป็นต้น แต่ในโรงเรียนของไทยนั้นเป็นสถานที่ที่เข้มงวดทางการเรียน จึงเป็นผลให้เด็กปฐมวัยถอดภาพตัวแทนเหล่านั้นออกมาได้ แต่ยังเพิ่มลักษณะของความเข้มงวดทางความประพฤติและระเบียบวินัยเพิ่มเข้ามาด้วย จึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยของไทยได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในเรื่องของการเรียนและความประพฤติไปพร้อมๆ กัน